

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 114 § i mervärdesskattelagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att mervärdesskattelagen ändras så att begränsningen av avdrag för personbilar preciseras när det gäller bilar avsedda för två ändamål genom att i h-

gen tas in en definition av sådana bilar.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning

Enligt 114 § 1 mom. 5 punkten i mervärdesskattelagen (1501/1993) får den mervärdesskatt som betalas för en anskaffning inte dras av när anskaffningen gäller bl.a. personbilar samt varor och tjänster som har samband med användningen av dessa. Enligt 2 mom. I paragrafen gäller begränsningen av avdragsrätten emellertid inte personbilar som har anskaffats till försäljning, uthyrning, användning för yrkesmässig persontransport eller körundervisning eller personbilar som har anskaffats för att enbart användas för ändamål som berättigar till avdragsrätt. Avdragsrätten för personbilar har begränsats av administrativa och övervakningsmässiga skäl för att underlätta gränsdragningen mellan privat och rörelsemässigt bruk.

Den ovan nämnda avdragsbegränsningen gäller i regel inte paketbilar, utan på dem tillämpas de allmänna bestämmelserna om avdragsrätt.

Enligt 114 § 3 mom. i mervärdesskattelagen tillämpas avdragsbegränsningarna i fråga om personbilar också på bilar avsedda för två ändamål.

Begreppet bil avsedd för två ändamål togs in i mervärdesskattelagen vid ingången av 1999 på grund av de ändringar som gjorts i bestämmelserna om fordon. Förordningen om fordons konstruktion och utrustning (1256/1992) ändrades år 1998 genom förordning (703/1998) så, att bilar avsedda för två

ändamål definierades som en ny undergrupp till paketbilar. Enligt förordningen kunde en paketbil utrustad med extra säten under vissa förutsättningar klassificeras som en bil avsedd för två ändamål. Ändringen av förordningen föranleddes av en ändring av rådets direktiv 70/156/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om typgodkännande av motorfordon och släpvagnar till dessa fordon, nedan typgodkännandedirektivet.

Bilar avsedda för två ändamål motsvarar med tanke på egenskaperna vid persontransport och det faktiska användningssyftet personbilar. Utan den ovan nämnda ändringen av mervärdesskattelagen hade bilar avsedda för två ändamål inte omfattas av avdragsbegränsningen, eftersom de hör till undergruppen till paketbilar. Företag hade då på grund av skatteförmånerna inom mervärdesbeskattningen för ändamål för vilka de annars hade skaffat personbilar kunnat skaffa bilar avsedda för två ändamål i stället för personbilar som omfattas av avdragsbegränsningen. Detta hade stridit mot syftet med avdragsbegränsningen för personbilar och förorsakat bilaffärerna en snedvridning av utbudet enbart till följd av strävan efter skattefördelar. Det hade också på ett betydande sätt kunnat inskränka det faktiska tillämpningsområdet för avdragsbegränsningen och föranleda förlorade skatteintäkter. Av dessa skäl ändrades mervärdesskattelagen så att avdragsbegränsningen för personbilar också gäller bilar avsedda för två ändamål.

Syftet med den ändring av mervärdesskat-

telagen som gäller bilar avsedda för två ändamål var att bibehålla det faktiska tillämpningsområdet för avdragsbegränsningarna i fråga om personbilar. Avdragsbegränsningen gäller bilar avsedda för två ändamål vilka är utrustade med även andra sittplatser än de som finns bredvid föraren. Före ändringen av den ovannämnda förordningen hade ett sådant fordon klassificerats som en personbil. Sådana bilar som endast har sittplatser bredvid föraren skall alltså betraktas som paketbilar, vilka inte omfattas av avdragsbegränsningen.

Efter att avdragsbegränsningen för bilar avsedda för två ändamål hade föreskrivits har ändringar skett i fordonslagstiftningen.

Fram till år 2003 föreskrevs om definitionen av personbilar i förordningen om fordons konstruktion och utrustning. Enligt 3 § 2 punkten i förordningen avsågs med personbil (kategori M₁) en för persontransport avsedd bil med plats för högst åtta personer utöver föraren. Enligt 3 § 4 punkten i förordningen avsågs med paketbil (kategori N₁) en för godstransport avsedd bil med en totalmassa på högst 3,5 ton.

I 21 b § i förordningen definierades bilar avsedda för två ändamål som en undergrupp till paketbilar. En bil avsedd för två ändamål var ett fordon i kategori N₁ med sittplatser för högst sex personer utöver föraren. Av den högsta tillåtna totalmassan på en bil avsedd för två ändamål skulle massan av bilens last vara större än den sammanlagda massan av passagerarsäten med en massa motsvarande 68 kg. Enligt 63 § i förordningen fick de säten som installeras i lastutrymmet på en bil avsedd för två ändamål i fråga om montering, bilbältesutrustning och fästpunkter för bilbälten samt huvudstöd motsvara sätena i personbilar, dvs. fordon i kategori M₁.

Författningarna om fordon reviderades vittgående år 2003. Under året i fråga trädde en ny fordonslag (1090/2002) i kraft, liksom en ny förordning av kommunikationsministeriet om bilars och släpvagnars konstruktion och utrustning (1248/2002), nedan förordningen om konstruktion och utrustning. Bestämmelserna i lagen och förordningen motsvarar till sitt innehåll mestadels de tidigare gällande bestämmelserna. Liksom även tidigare avses enligt 10 § 1 punkten i fordonslagen med personbil (kategori M₁) ett för per-

sontransport tillverkat fordon med plats för högst åtta personer utöver föraren. På motsvarande sätt är enligt 10 § 3 punkten en paketbil (kategori N₁) ett för godstransport tillverkat fordon med en totalmassa av högst 3,5 ton. Den tidigare använda termen bil avsedd för två ändamål ersattes med termen fordon avsett för flera ändamål. I fråga om paketbilar har ändringen ingen inverkan, eftersom den gamla och den nya termens tillämpningsområde sammanfaller. Termen fordon avsett för flera ändamål motsvarar emellertid bättre typgodkännandedirektivets definition, vilken till dessa delar fortfarande har samma innehåll som år 1998 då det i den ovan nämnda förordningen föreskrevs om bilar avsedda för två ändamål.

Enligt 9 § 1 punkten i den nya förordningen om konstruktion och utrustning avses med fordon avsett för flera ändamål fordon i kategori M₁ för vilka gäller att lastens andel av den högsta tillåtna totalmassan är högst lika stor som antalet passagerarsittplatser multiplicerat med 68 kg eller att antalet sittplatser utöver förarplatsen är fler än sex. Enligt paragrafen hör fordonet dock till kategori N om lastens andel är större än personlastens och antalet sittplatser utöver förarplatsen är högst sex.

Klassificeringen av ett fordon som personbil eller paketbil baserar sig på definitionerna i typgodkännandedirektivet och fordonstillverkarens klassificering. En personbil som skall registreras som paketbil eller ändras till paketbil skall i princip ha en parallell klassificering som paketbil vilken skall ha gjorts av en tillverkare enligt 3 § i fordonslagen. Enligt den praxis som grundar sig på fordonsförvaltningscentralens anvisningar av den 16 april 2004 (AKE nr 1892/208/2003) förutsätts dock inte för närvarande någon parallell paketbilsklassificering hos bilar med karosserityp AC (farmarbil) och AF (fordon avsedda för flera ändamål). Enligt anvisningarna förutsätts inte parallell klassificering heller hos bilar med andra karosserityper än de som nämnts ovan om bilen uppfyller kravet i bilskattelagen (1482/1994) om att lastutrymmet uppgår till minst 3 kubikmeter eller att bilens karosserityp motsvarar de ovan nämnda karosserityperna, t.ex. familjebil eller terrängpersonbil.

1.2. Bedömning av nuläget

Inom mervärdesbeskattningen får skatt som ingår i anskaffningar inte dras av till den del varan eller tjänsten används för andra ändamål än ändamål som berättigar till avdrag. Personbilar, inklusive bilar avsedda för två ändamål, är varor som ofta också används för privata ändamål. Avsikten med avdragsbegränsningarna i 114 § 1 mom. 5 punkten samt 2 och 3 mom. i mervärdesskattelagen är att skapa klarhet i den skattemässiga behandlingen i situationer där det är svårt att utreda andelen rörelsemässig användning som berättigar till avdrag och där det finns risk för strävan efter omotiverade skattefördelar.

De ändringar som skett i fordonslagstiftningen har ingen inverkan på tillämpningen av avdragsbegränsningen gällande bilar avsedda för två ändamål i mervärdesskattelagen. Ersättandet av begreppet bil avsedd för två ändamål med begreppet fordon avsett för flera ändamål, vilket bättre motsvarar regleringen i typgodkännandedirektivet, utgör närmast en terminologisk precisering. Det bör nämnas att definitionen i typgodkännandedirektivet inte har ändrats. Det har inte gjorts några ändringar i skattelagstiftningen i detta sammanhang, vilket innebär att begreppet bil avsedd för två ändamål har bibehållit sin innebörd inom mervärdesbeskattningen. Inom mervärdesbeskattningen betraktas således paketbilar som är utrustade med andra säten än säten bredvid föraren oberoende av registreringsanteckningarna fortfarande som bilar avsedda för två ändamål, vilka omfattas av avdragsbegränsningen.

Ovan nämnda ändringar i bestämmelserna och föreskrifterna om fordon samt den tillämpade fordonsbeskattningspraxisen har dock föranlett oklarheter kring giltigheten och innehållet i fråga om avdragsbegränsningen för bilar avsedda för två ändamål. Därför är det skäl att förtydliga definitionen i mervärdesskattelagen.

Målet med den lagändring gällande bilar avsedda för två ändamål som genomfördes i början av 1999, dvs. att bibehålla tillämpningsområdet för avdragsbegränsningen för personbilar, har inte ändrat. De i avsnitt 1.1. framförda skälen för bibehållande av avdragsbegränsningen föreligger fortfarande.

Dessutom bör det noteras att en personbil, antingen utan ändringar eller med jämförelsevis små ändringar, enligt Fordonsförvaltningscentralens nya anvisningar numera i fler fall än tidigare kan registreras som paketbil, trots att bilen till sitt yttre, sina persontransportegenskaper och sitt faktiska ändamål fortfarande motsvarar en personbil. Detta gäller också personbilar som redan är i bruk. I paketbilar för vilka bilskatt har betalats till fullt belopp kan dessutom installeras extra säten så, att det inte är nödvändigt att ändra fordonets klassificering till personbil.

2. Föreslagna ändringar

För att göra tillämpningsområdet för bestämmelsen om avdragsbegränsning för personbilar tydligare föreslås att 114 § i mervärdesskattelagen ändras så, att i lagen tas in en definition av bilar avsedda för två ändamål.

Enligt definitionen avses med bil avsedd för två ändamål liksom för närvarande en paketbil som är utrustad med andra sittplatser utöver förarsätet och de säten som finns bredvid detta. Sådana bilar som är utrustade med sittplatser endast bredvid föraren anses på samma sätt som för närvarande vara paketbilar, vilka inte omfattas av avdragsbegränsningen.

Begreppet paketbil preciseras genom en hänvisning till kategorierna N_1 (paketbilar). Till kategori N_1 räknas också fordon som hör till en undergrupp till denna kategori i enlighet med förordningen om konstruktion och utrustning. Således gäller propositionen också bl.a. fordon i kategori N_1G (terrängpaketbilar).

Avdrag tillåts för sådana bilar avsedda för två ändamål som är utrustade med tillfälliga extra säten enligt 24 § i bilskattelagen. Enligt de ovan nämnda anvisningarna av Fordonsförvaltningscentralen kan i lastutrymmet i en sådan paketbil som omfattas av nedsatt bilskatt monteras 1–3 säten för tillfälligt bruk som är placerade ryggen mot färdriktningen omedelbart bakom förarsäten och sätena bredvid detta och som kan vändas upp. En förutsättning för montering av extra säten är att paketbilens lastutrymme uppgår till minst sju kvadratmeter. De säten som avses i bilskattelagen kan anses vara lämpade endast

för tillfälligt bruk i den grad att fordonet inte kan anses bli ett egentligt persontransportfordon på grund av dem. Som bilar avsedda för två ändamål skall inte heller anses sådana paketbilar som har utrustats och godkänts med säten enligt de vägtrafikbestämmelser som gällde före den 30 september 1998.

Åtskiljningen av bilar avsedda för två ändamål och andra paketbilar kan göras på basis av de uppgifter som redan nu finns i fordonsregistret. I avsnittet för tilläggsuppgifter i registerutdraget kan antecknas att fordonet i beskattningen skall anses vara en bil avsedd för två ändamål. Förfarandet minskar riskerna för misstag i beskattningen.

3. Propositionens ekonomiska verkningar

Eftersom propositionen endast förtydligar det nuvarande rättsläget har den inga verkningar på skatteintäkterna.

Om bilar avsedda för två ändamål skulle vara avdragsgilla inom mervärdesbeskattningen skulle avdragsrätten för den mervärdeskatt som betalas för anskaffningar och driftskostnader minska skattetäkterna med uppskattningsvis sex miljoner euro per år per tusen nya bilar som används i företag.

Utgående från uppgifterna i fordonsregistret kan man beräkna att cirka 7 000 bilar som ursprungligen klassificerats som personbilar klassificerades som paketbilar under perioden januari-maj. Om man dessutom beaktar de bilar som klassificerats som paketbilar och vilka under den tiden har försetts med säten baktill, uppgår det totala antalet ändrade bilar till nästan 8 000. Största delen av änd-

ringarna har antecknats i registret efter att Fordonsförvaltningscentralen reviderade sina anvisningar den 16 april 2004. Ungefär en femtedel av de ovan nämnda fordonen som används i företag.

Utan avdragsbegränsning kan efterfrågan på bilar avsedda för två ändamål antas öka ytterligare och klassificeringsändringarna kan gälla några tiotals tusen bilar per år, varvid skatteintäkterna kan sjunka med tiotals miljoner euro.

4. Beredningen av ärendet

Propositionen har beretts vid finansministeriet.

5. Samband med andra propositioner

Avsikten är att till riksdagen särskilt ge en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om skatt på motorfordon. I den propositionen föreslås att en definition av bilar avsedda för två ändamål med samma innehåll skall tillämpas också i fordonsbeskattningen. För att lagstiftningen skall vara tydlig och välfungerande är det motiverat att tillämpa samma definition i båda skatteformerna.

6. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 114 § i mervärdesskattelagen

I enlighet med riksdagen beslut
 fogas till 114 § i mervärdesskattelagen av den 30 december 1993 (1501/1993), sådan denna
 paragraf lyder delvis ändrad i lag 1486/1994 och 962/1998, ett nytt 4 mom. som följer:

114 §

Som bil avsedd för två ändamål anses ett fordon i kategori N₁ som utöver förarsätet och de säten som finns bredvid detta är utrustat med andra säten eller anordningar för fastgörande av säten, med undantag av sådana säten som är avsedda för tillfälligt bruk

och som omges i 24 § i bilskattelagen eller sådana säten som i enlighet med de vägtrafikbestämmelser som gällde före den 30 september 1998 har godkänts för paketbil.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 8 oktober 2004

Republikens President

TARJA HALONEN

Andra finansminister *Ulla-Maj Wideroos*